ऋणनिर्देश

एकविसाव्या शतकातील शैक्षणिक क्षेत्रात होणारे बदल आणि हे बदल स्वीकारत पुढे जाणारे सर्व शालेय विद्यार्थी, शिक्षक आणि पालक यांच्या धैर्यशील वृत्तीमुळेच संशोधकास प्रेरणा मिळाली आणि त्याचेच हे फलित म्हणजे प्रस्तुत संशोधन होय.

माझे संशोधन मार्गदर्शक डॉ. विजय भोपाळे सरांच्या ज्ञानाचा आणि अनुभवाचा मला मार्गदर्शनाचा प्रत्यक्ष फायदा या संशोधन कार्यात झालेला आहे. डॉ. विजय एन. भोपाळे सरांनी केलेले मार्गदर्शन मी आयुष्यभर विसरू शकणार नाही. त्यामुळे त्यांचे केवळ आभार मानून चालणार नाही तर मी सदैव आजन्म त्यांच्या ऋणातच राहणे पसंत करते. त्यांच्या मार्गदर्शन आणि आशिर्वादाची शिदोरी मला आयुष्यभर कामी पडणार आहे.

माझे वडील श्री. साहेबराव गणेशराव पवार व माझी आई स्व.सौ. निलावती यांच्या प्रेरणेमुळे व मार्गदर्शनामुळे आज मी इथपर्यंत पोहचू शकले. सदर संशोधन कार्याच्या सुरुवातीपासून ते पूर्णत्वास जाईपर्यंत त्यांनी मला वेळोवेळी प्रोत्साहन व प्रेरणा दिली. त्यांच्या आशिर्वादाचेच फलस्वरूप हे संशोधनकार्य आहे. त्याबद्दल मी त्यांची सदैव ऋणी †ÖÆê.

माझे पती डॉ. सुजित बळवंतराव लहानकर (देशमुख) (संचालक, शाकुंतल स्कूल फॉर एक्सलेंस, नांदेड) यांची साथ मला प्रत्येक कामात तर असतेच परंतु विशेषत्वाने संशोधन कार्यात झाली. त्यांनी मला वेळोवेळी मार्गदर्शन व प्रोत्साहन देऊन हे संशोधन कार्य पूर्ण करून घेतले. त्याचबरोबर त्यांच्या शैक्षणिक कार्यातील अनुभवाचा फायदा मला वेळोवेळी मिळाला, त्यामुळे मी त्यांची शतशः आजन्म ऋणी आहे.

त्याचप्रमाणे माझे नंदोई प्राचार्य डॉ. उमाकांत सावंत, राजीव गांधी महाविद्यालय, मुदखेड यांच्या अनुभवाचा फायदा मला मिळाला व वेळोवेळी त्यांनी मार्गदर्शन व मदत केली. त्याचबरोबर माझ्या नणंदबाई सौ. नंदा सावंत यांनी ही मला वेळोवेळी प्रोत्साहन दिले. त्याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे. त्याचबरोबर माझ्या सासूबाई विमल बळवंतराव लहानकर यांचे आशिर्वाद सदैव माझ्या सोबत होते.

मला माझ्या सहकाऱ्यांचे सदैव पाठबळ मिळाले त्यामुळे माझे कठीण काम सोपी होत गेली. प्रा. प्रवीण कुमार सेलूकर, प्रा. पवळे सर, प्रा. शिला कांबळे, डॉ. नागेश खडकीकर सर या सर्वांची मला प्रस्तुत संशोधन कार्यात वेळोवेळी मदत झाली. माझी बहिण सविता पवार व भाऊ साईनाथ पवार व माझा छोटा मुलगा चि. आर्णव सुजित लहानकर यांची सुद्धा मला मदत झाली. त्याचबरोबर विशेष आभार मी श्री. भोळे सर यशवंत महाविद्यालय, नांदेड यांचे मानते. त्यांनी मला वेळोवेळी मदत करून सहकार्य केले. त्यांच्या मदतीविना हे संशोधन कार्य पूर्ण होऊ शकले नसते. त्यामुळे मी त्यांचे या ठिकाणी आभार व्यक्त करते.

ज्या ज्ञात अज्ञात सर्व व्यक्तींनी मला प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष मदत केली त्यांची मी आभारी †ÖÆ.

योगिता माधवराव पवार
संशोधक